

TEZA:

W postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych do doręczeń ma zastosowanie w pierwszej kolejności art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, który stanowi *lex specialis* w stosunku do regulacji art. 132 k.p.k., dając w tym zakresie prymat adresowi dla doręczeń nad miejscem zamieszkania obwinionego. Zgodnie z tym przepisem radca prawny ma obowiązek zawiadomić właściwą okręgową izbę radców prawnych o adresie dla doręczeń i o jego zmianie. Pisma w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy, w tym także w postępowaniu dyscyplinarnym, wysyła się na wskazany adres ze skutkiem doręczenia.

WO-130/22**POSTANOWIENIE****z dnia 9 listopada 2022 roku****Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie
w składzie:**

Przewodniczący: S WSD Piotr Karwat
Sędziowie: S WSD Adam Lonty
S WSD Dariusz Smejda /sprawozdawca/
Protokolant: Justyna Kosińska

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2022 r. na posiedzeniu sprawy radcy prawnego P. R. (...) obwinionego o to, że wykonując zawód radcy prawnego w lipcu 2012 roku przyjął do prowadzenia sprawę dotyczącą hipoteki nieruchomości położonej w (...) przy ul. (...), przyjmując wynagrodzenie w wysokości 500 zł oraz kwotę 200 zł na poczet kosztów sądowych i do dnia dzisiejszego nie wywiązał się ze zlecenia, tj. o czyn określony w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 6 oraz art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r., z powodu zażalenia obwinionego na postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 23 marca 2022 roku o odmowie przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 12 kwietnia 2021 r., sygn. akt: OSD 3/20:

1. utrzymuje w mocy zaskarżone postanowienie;
2. koszty postępowania odwoławczego ponosi Krajowa Izba Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 23 marca 2022 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP, w sprawie OSD 3/20 wydał postanowienie, w którym odmówił obwinionemu radcy prawnemu P. R. przywrócenia terminu do wniesienia odwołania od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 12 kwietnia 2021 roku na podstawie art. 126 § 2 k.p.k. w związku z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych.

W uzasadnieniu wskazano, że obwiniony złożył w dniu 26 maja 2021 roku wniosek o przywrócenie terminu na wniesienie odwołania od orzeczenia OSD OIRP z dnia 12 kwietnia 2021 roku wraz z przedmiotowym odwołaniem. Według zwrotki orzeczenie wraz z uzasadnieniem zostało odebrane w dniu 4 maja 2021 roku przez R. S. Tym samym doszło do przekroczenia 14-dniowego terminu do wniesienia odwołania.

Postanowienie to obwiniony zaskarżył w całości, zarzucając mu błąd w ustaleniach faktycznych i bezpodstawne przyjęcie, że orzeczenie Sądu dyscyplinarnego I instancji zostało mu skutecznie doręczone wraz z uzasadnieniem i w konsekwencji naruszenie art. 132 § 2 w zw. z art. 126 § k.p.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie. Obwiniony radca prawny P. R. wniósł o uchylenie skarżonego postanowienia i przyjęcie złożonego odwołania do rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, iż w dniu 12 kwietnia 2021 roku OSD OIRP uznał obwinionego radcę prawnego P. R. za winnego zarzucanego mu deliktu dyscyplinarnego i wymierzył mu karę nagany oraz obciążył zryczałtowanymi kosztami postępowania. Odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem został doręczony, zgodnie z odnośnymi przepisami, na adres, wskazany przez obwinionego jako adres do doręczeń, a odbioru korespondencji dokonała R. S., która według twierdzeń obwinionego okazjonalnie i dorywczo sprzątała tenże lokal. Po upływie 15 dni od doręczenia, tj. w dniu 19 maja 2021 roku, obwiniony odnalazł nieotwartą przesyłkę (orzeczenie wraz z uzasadnieniem) w stercie ulotek. Obwiniony wskazał dalej, że nie upoważniał wskazaną R. S. do odbioru korespondencji dotyczącej postępowania dyscyplinarnego a wręcz zwracał jej uwagę, by korespondencji sądowych nie odbierała, stąd rozstrzygnięcie OSD z dnia 23 marca 2022 roku oparte na domniemaniu skuteczności doręczenia pośredniego jest błędne i nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym, w szczególności w świetle pisemnych oświadczeń zarówno obwinionego, że przesyłki nie otrzymał, jak i odbiorcy - R. S., iż jej obwinionemu, pomimo odbioru, nie przekazała, ponadto, że nie jest domownikiem, nie pozostaje

z obwinionym we wspólnym gospodarstwie domowym ani nie jest z nim w żaden sposób spokrewniona.

W konsekwencji, składając w dniu 26 maja 2021 roku wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania od orzeczenia OSD obwiniony złożył, wypełniając dyspozycję art. 126 § 1 k.p.k., przedmiotowe odwołanie, powołując się na powyższe okoliczności.

Zdaniem obwinionego, niezależnie od akceptacji bądź jej braku przez Sąd dyscyplinarny I instancji złożonego wniosku o przywrócenie terminu, nie doszło w niniejszej sprawie do przewidzianego w art. 445 k.p.k. doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem.

W uzasadnieniu postanowienia odmawiającego obwinionemu przywrócenia terminu do złożenia odwołania OSD stanął na stanowisku, że orzeczenie wraz z uzasadnieniem odebrała osoba upoważniona, nie dokonując żadnych ustaleń, ani kto odebrał korespondencję, ani czy w istocie był do tego upoważniony, ani w końcu czy uzasadnienie zostało doręczone w taki sposób, że obwiniony mógł zapoznać się z jego treścią, względnie, że ustalenia Sądu dyscyplinarnego I instancji są w tym zakresie błędne. Wszystkie te aspekty zostały przez Sąd I instancji pominięte i skwitowane stwierdzeniem, że „(...) okoliczności związane z tym, czy Pani S. po odebraniu korespondencji kierowanej do obwinionego przekazała mu ją niezwłocznie, czy później, są irrelevantne zatem z punktu widzenia istoty sprawy. Dopuszczenie przez obwinionego do przebywania w domu w czasie jego nieobecności innej osoby, przy jednoczesnym podaniu adresu domowego jako właściwego do dokonywania doręczeń w sprawie, powodują, że sam obwiniony ponosi konsekwencje ewentualnych niedopatrzeń takiej osoby”.

W ocenie obwinionego oczywiste jest, że bez prawidłowego, w rozumieniu art. 132 § 2 k.p.k., doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem, niezachowanie terminu nastąpiło bez winy obwinionego.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie ustalił i zważył, co następuje:

Zażalenie obwinionego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zagadnieniem wymagającym rozstrzygnięcia w rozpoznawanej sprawie była skuteczność doręczenia obwinionemu orzeczenia OSD OIRP wraz z uzasadnieniem w dniu 4 maja 2021 roku.

Na wstępie należy wskazać, że w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych zastosowanie ma w pierwszej kolejności art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych. Zgodnie z tym przepisem radca prawny ma obowiązek zawiadomić właściwą okręgową izbę radców prawnych o adresie dla doręczeń i o jego zmianie. Pisma w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy wysyła się na wskazany adres ze skutkiem doręczenia. Przepis ten został wprowadzony nowelizacją ustawy obowiązującą od dnia 25 grudnia 2014 roku i ma na celu m.in. usprawnienie przebiegu postępowań dyscyplinarnych. Należy podkreślić, iż przepisy k.p.k. i rozdziałów I-III k.k. stosuje się w tym postępowaniu odpowiednio i jedynie w zakresie nieuregulowanym ustawą o radcach prawnych (art. 74¹ u.r.pr.). Obwiniony wprawdzie nie kwestionował dokonania doręczenia na wskazany przez siebie adres, jako błędny, ale ma to znaczenie wtórne w aspekcie osoby/osób, które w tym lokalu przebywając dokonują odbioru przesyłek, w przypadku nieobecności radcy prawnego. Zatem, co do miejsca doręczenia korespondencji przepis art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych stanowi *lex specialis* w stosunku do regulacji art. 132 k.p.k., dając w tym zakresie prymat adresowi dla doręczeń nad miejscem zamieszkania obwinionego. Dodatkowo, przewiduje skutek doręczenia dla pisma skierowanego na ten adres.

Z danych przekazanych przez OIRP wynika, że adresem wskazanym w tym trybie przez obwinionego jest ul. (...), w (...). Ta okoliczność sama w sobie przesądza o prawidłowości działania Sądu dyscyplinarnego I instancji co do wysłania obwinionemu orzeczenia z dnia 12 kwietnia 2021 roku, bowiem zostało ono skierowane właśnie na ten adres. Prawidłowe było również przyjęcie dalszych konsekwencji wskazania tego adresu w postaci skutku doręczenia przesyłki i finalnie także - odmowy przywrócenia terminu do wniesienia odwołania. Niezależnie od tego wypadka wskazać, że adres ten obwiniony wskazywał również na etapie postępowania dyscyplinarnego - m.in. w protokołach przesłuchań, czy we wniosku o sporządzenie i doręczenie mu orzeczenia z uzasadnieniem.

Ponadto korespondencja kierowana na ten adres była praktycznie za każdym razem odbierana właśnie przez R. S.. Podkreślenia wymaga też to, że przed wysłaniem orzeczenia OSD z uzasadnieniem, obwiniony nie informował o nieskuteczności doręczeń, licznej przecież korespondencji czy nie wskazywał na nieaktualność adresu w (...) W zakresie doręczeń dokonywanych w przedmiotowej sprawie, na adres obwinionego do doręczeń, Wyższy Sąd Dyscyplinarny odnotował następujące fakty:

- 1) pismo Dziekana OIRP z dnia 16.08.2018 r. (k.3 akt) - odbiór w dniu 17.08.2018 r.- osoba dokonująca odbioru: **R. S.** ;
- 2) wezwanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego do osobistego stawiennictwa z dnia 22.03.2019 r. (k.15) - odbiór w dniu 27.03.2019 r., osoba dokonująca odbioru: **R. S.** (obwiniony stawił się na termin);
- 3) wezwanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego do osobistego stawiennictwa z dnia 13.08.2019 r. (k.44) - zwrot przesyłki do nadawcy nie podjęto jej w terminie ;
- 4) wezwanie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego do osobistego stawiennictwa z dnia 06.09.2019 r. (k.45) - odbiór w dniu 10.09.2019 r., osoba dokonująca odbioru: **Z. S.** (obwiniony stawił się na termin);
- 5) zawiadomienie o skierowaniu wniosku o ukaranie do OSD z dnia 13.01.2020 r. (k.99)
- odbiór w dniu 17.01.2020 r., osoba dokonująca odbioru: **R. S.** ;
- 6) wezwanie OSD do stawiennictwa na posiedzenie z dnia 04.03.2021 r. (k.113) - odbiór w dniu 08.03.2021 r., osoba dokonująca odbioru: **R. S.** (obwiniony stawił się na termin);
- 7) odpis orzeczenia OSD z uzasadnieniem z dnia 30.04.2021 r. (k.126) - odbiór w dniu 04.05.2021 r., osoba dokonująca odbioru: **R. S.** ;

Analiza powyższa wskazuje na ewidentną sprzeczność twierdzeń obwinionego zawartych w zażaleniu co do okoliczności, iż rzekomo zwracał uwagę R. S., by korespondencji sądowych nie odbierała. Jak widać wcześniej obwinionemu fakt ten nie przeszkadzał.

W tym miejscu przypomnieć trzeba, że doręczenie zastępcze, przewidziane w art. 132 § 2 k.p.k. polega na tym, że gdy doręczający nie zastanie adresata w mieszkaniu, może doręczyć pismo sądowe dorosłemu domownikowi, jeżeli osoba ta nie jest przeciwnikiem adresata w sprawie i podjęła się oddania mu pisma. Osoba stale sprzątająca lokal obwinionego, wskazany jako właściwy dla doręczeń, przebywająca w nim swobodnie, jako dorosła regularnie kwitowała własnoręcznie odbiór przesyłek do obwinionego, zawierających pisma z przedmiotowego postępowania dyscyplinarnego, a listonosz dokonał odpowiedniej adnotacji na dowodzie doręczenia. Istniały zatem podstawy do uznania przez Sąd dyscyplinarny, że doręczenie zastępcze dokonane do rąk R. S. jest skuteczne. O skuteczności zastępczego doręczenia pism w sposób określony w art. 132 § 2 k.p.k. nie przesądza przy tym okoliczność, czy dorosły domownik był

upoważniony przez adresata do odbioru korespondencji. Doręczenia te są oparte na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata, i w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo. Domniemanie to jednak może być przez stronę obalone. Akurat bowiem może dowodzić, że pisma nie otrzymał i o nim nie wiedział, gdy osoba, której pismo doręczono zastępczo, nie oddała mu pisma.

Obwiniony, w realiach rozpoznawanej sprawy, wnosząc o przywrócenie terminu do złożenia odwołania, wnioski swe oparł na twierdzeniu, iż osoba pomagająca mu w prowadzeniu porządków domowych akurat doręczonej w dniu 4 maja 2021 roku przesyłki sądowej mu nie przekazała, czego dowodzi za pomocą pisemnych oświadczeń, własnego i sformułowanego przez R. S. Na marginesie, Wyższy Sąd Dyscyplinarny zauważa, iż treść i forma oświadczenia Pani R. S. świadczy o jej znajomości orzecznictwa Sądu Najwyższego w zakresie instytucji prawnej doręczenia (kwestie pojęcia domownika, pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym czy pokrewieństwie odbiorcy korespondencji z jej adresatem).

Wyższy Sąd Dyscyplinarny, dokonując oceny owych oświadczeń, w pełni podziela pogląd OSD o ich wątpliwej wiarygodności. W pierwszym rzędzie, w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego, mało prawdopodobnym wydaje się by dorosły, odpowiedzialny człowiek, któremu powierza się przecież własne mieszkanie, a przy tym, który regularnie dokonuje odbioru korespondencji w ogóle mógł zapomnieć o odebranej przesyłce sądowej w imieniu obwinionego radcy prawnego i go o tym nie poinformować. Owa niepewność wydaje się tym bardziej nieprawdziwa, o ile uwzględni się, iż obwiniony w tym czasie był stroną postępowania dyscyplinarnego a pisma z tego postępowania wcześniej do obwinionego docierały. Odbierane praktycznie wyłącznie przez Panią S. W dalszej zaś kolejności za niewiarygodne uznać należało twierdzenie obwinionego o rzekomym powzięciu wiadomości o przesyłce dopiero po upływie dwutygodniowego terminu na wniesienie odwołania.

Oceny powyższej skutecznie nie podważa obecne zażalenie obwinionego, które w istocie stanowi jedynie polemikę z prawidłowo poczynioną przez Sąd I instancji oceną okoliczności faktycznych sprawy.

Dodać należy, iż wyłączenie zaprzeczenie przez domownika przekazania adresatowi przesyłki sądowej, które nie znajduje oparcia w obiektywnych okolicznościach i zasadach racjonalnego działania, jest niewystarczające dla skutecznego podważenia domniemania z art. 132 § 2 k.p.k.

Przeciwnie stanowisko prowadzić by musiało w istocie do sparalizowania funkcjonowania tegoż przepisu przez adresatów.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji.